

Streszczenie w języku polskim

Właściwości przeciwwirusowe i przeciwbakteryjne związków pochodzenia naturalnego w chorobach infekcyjnych górnych dróg oddechowych

Ostre infekcje dróg oddechowych są jedną z najczęstszych przyczyn porad ambulatoryjnych i stanowią ponad 50% zakażeń pozaszpitalnych. Odpowiadają w około 30% za absencję szkolną i w 40% za absencję w pracy dorosłych osób chorujących lub rodziców chorych dzieci, stanowiąc problem nie tylko zdrowotny, ale także społeczny i ekonomiczny. W przypadku infekcji wirusowych dróg oddechowych dysponujemy niewielkim arsenałem leków wpływających na hamowanie replikacji wirusa czy wnikanie wirusa do komórek wyściełających nabłonek dróg oddechowych. Główną rolę w leczeniu odgrywają leki objawowe, takie jak np.: przeciwbólowe czy przeciwgorączkowe. W związku z ograniczoną możliwością leczenia przyczynowego niezwykle ważne jest, by własny układ odpornościowy, stanowiący pierwszą barierę ochronną przed rozprzestrzenianiem się patogenów w organizmie, działał w sposób jak najbardziej sprawny. Istotną rolę odgrywać tu może fitoterapia, która jako gałąź medycyny konwencjonalnej, stanowić powinna cenne wsparcie w leczeniu infekcji, szczególnie wirusowych, dróg oddechowych. Związki czynne roślin leczniczych wpływają stymulująco na układ odpornościowy, jak i posiadają właściwości inhibicji replikacji wirusów w komórkach gospodarza. Również ze względu na ich właściwości przeciwbakteryjne, sekretolityczne, wykrztuśne i spazmolityczne, mogą być stosowane jako leczenie uzupełniające infekcji dróg oddechowych. Dzięki skojarzonemu działaniu związków zawartych w wyciągach roślinnych osiągnąć można klinicznie istotne zmniejszenie nasilenia objawów chorobowych i skrócenie czasu trwania infekcji, a także zwiększenie odporności na reinfekcje, przyczyniając się do obniżenia absencji chorobowej i zmniejszenia ilości wizyt lekarskich. Leki roślinne o potwierdzonej skuteczności powinny być rekomendowane jako standard postępowania w profilaktyce i leczeniu URTI o różnej etiologii, zarówno w monoterapii, jak i w leczeniu skojarzonym.

Główne osiągnięcia niniejszej pracy obejmują:

- 1) Określenie potencjału przeciwwirusowego dla substancji *Aloe arborescens recentis folii extractum*¹, jest to pierwsze oznaczenie dla tej substancji, świadczące o jej aktywności przeciwwirusowej.
- 2) Określenie potencjału przeciwwirusowego dla mieszaniny substancji *Aloes arborescentis recentis extractum fluidum + Acidum ascorbicum + Aroniae succus*², jest to pierwsze oznaczenie dla tej kompozycji, świadczące o jej aktywności przeciwwirusowej.
- 3) Określenie potencjału przeciwwirusowego dla kompleksu składającego się z: ekstraktu z pelargonii afrykańskiej, soku z bzu czarnego, beta-glukanów 1,3/1,6, glukonianu cynku i kwasu askorbowego³, jest to pierwsze oznaczenie dla tego kompleksu, nazwanego VBF, świadczące o jego aktywności przeciwwirusowej.
- 4) Określenie potencjału immunomodulującego dla mieszaniny substancji *Aloes arborescentis recentis extractum fluidum + Acidum ascorbicum + Aroniae succus*, w warunkach klinicznych, udowadniając jej skuteczność w leczeniu ostrych zakażeń dróg oddechowych u dzieci cierpiących na częste, nawracające ostre URTI oraz wykazując jej korzystny wpływ na zmniejszenie zachorowalności dzieci, poprzez wpływ na fagocytozę, profil limfocytów B i T⁴.
- 5) Określenie skuteczności i tolerancji leczenia OZO przy zastosowaniu *Extractum compositum spissum ex: Thymi herba et Primulae radice, Thymolum* u dzieci i dorosłych, w porównaniu do leczenia chlorowodorkiem ambroksolu, w wieloosrodkowych badaniach obserwacyjnych^{5,6}. Po raz pierwszy przeprowadzono badania porównawcze obu tych substancji czynnych, wykazując, że lek roślinny działał skuteczniej od amroksolu w zakresie łagodzenia kaszlu oraz duszności, wykazując przy tym wyższą tolerancję leczenia.
- 6) Określenie skuteczności i tolerancji leczenia kaszlu produktywnego, towarzyszącego infekcjom dróg oddechowych z zastosowaniem leku zawierającego jako substancję czynną *Hedere helioidis folii extractum siccum*. Było to pierwsze badanie typu PAES z użyciem ww. substancji czynnej w populacji polskiej⁷, dzięki któremu udowodniono skuteczność badanej substancji w zakresie ustąpienia lub zmniejszenia siły kaszlu towarzyszącego infekcjom dróg oddechowych